

Pavlar l'utschleglia igl unviern

La cozza da neiv ei grossa e biars utschals han buca sempel d'anflar pavel adattau

■ (anr/sr) Las nevaglias all'entschatta digl onn legran ils ins e fan quitaus als auters, l'utschleglia para d'haver formaz. Tenor igl Observatori d'utschals svizzer ed il Schurmetg d'utschals SVS sa il pavlar igl unviern esser in agid per survivor per certs utschals. La cozza da neiv ei grossa, l'utschleglia fomentada alla tscherca da pavel e beinenqual amitg dils animalets vul gidar – mo fa ei senn da pavlar ils utschals duront igl unviern? Igl Observatori d'utschals svizzer ed il Schurmetg d'utschals SVS dattan sclariment, lur cussegls e tips ein descrots sils fegls d'informaziun ch'ei d'anflar silla pagina d'internet: www.birdlife.ch.

Tenor las duas organisaziuns profitechan las biaras spezias dils utschals cuaders e dils utschals hospitantos en nosa

tiara dalla pavlada d'unviern. En lur diember seigien quels utschals – quasi senza excepziun – buca periclitai e s'adattai allas cundiziuns da viver dalla stagiun freida. Spezias d'utschals periclitai e talas ch'ei detti mo paucs exemplars pli vegnien strusch als posts da pavlar. „Pil schurmetg dalla rihezia da spezias ha perquei il manteniment d'ambients da viver multifars e sauns prioritad,“ declaran las duas organisaziuns svizras pil schurmetg dils utschals. Il pavlar adequat contonschi mo ina pintga part dallas spezias d'utschals, fetschi denton era negin donn. Plinavon porschien posts da pavlar ina buna pusseivladad d'observar datter ils utschals. „Perquei dat ei nuot da reclamar sch'ei vegn pavlau cun mesira ed adequat e sche nus s'engaschein el me-

dem temps era pils problems urgents en connex cul schurmetg dalla natira e dils utschals“, scrivan ils experts digl Observatori d'utschals svizzer e da BirdLife Svizra.

Pavlar la damaun

Pavlar endretg igl unviern ei pia en uorden e las organisaziuns pil schurmetg dils utschals cusseglian da pavlar dis da ferdaglia cu tut ei schelau, tier plievglia da glatsch ni cu ina grossa cozza da neiv cuviera la cuntrada. Lu sappi il pavlar esser in agid per survivor. La damaun hagian ils utschals il basegn il pli grond da pavel perquei ch'els seigien fomentai suenter ina liunga notg. Sche necessari sappi ins aunc ina ga emplenir suenter pavel il suentermiezdi. Encunter sera maglien ils utschals aunc ina ga per haver avunda forza sur notg.

Pavel adattau

Tgi che vul pavlar ils utschals duei mirar da porscher pavel d'emprema qualidad e natural. Il pavel duei buc esser salaus ni preparaus ed era buca cuntener aditivs chemics. Ord motivs ecologicis duei vegnir desistiu da duvra pavel che deriva da tiaras lontanassas sco per exempel grass da cocos e spagnolettas. Mischeidas da pavel che cuntengnan bia graun vegnan pil solit apprezzadas mo da columbas e paslers. Perquei cusseglian ils experts d'utschals da pavlar mischeidas che cuntengnan bunamein mo sems da flur-sulegl e sems da coniv. Sems da flur-sulegl stgirs han ina pelletscha pli loma e san vegnir aviarts meglier dils utschals. Quei pavel vegn preferius dils magliasems (utschals cun bec gros e ferm), els maglian denton era il pa-

Cu la cozza da neiv ei aschi grossa sco ussa, ein ils utschals leds da mintga garnin.

vel che vegn cussegliaus pils maglia-insects e pavel lom (utschals cun bec satel e git). Utschals migronts vegnan mo darar als posts da pavlar. Sch'ei dat denton neiv aunc baul la primavera sa ei esser d'avantag per els sche mantuns da cumpost ni lidimers vegnan scuvretgs ni sche la neiv vegn allontanada sut plontas, caglias ni d'ina piazza avon casa.

Attenziun dils giats

Igl Observatori d'utschals svizzer ed il Schurmetg d'utschals SVS cusseglian da porscher il pavel aschia ch'el vegn buca bletschs ni schela (casettas cun reservas da pavel schurmegiadas dall'aura, sachets da pavel ni ruclas da grass cun pavel). Ella vischinonza dalla casetta da pavel duess ei haver plontas e caglias che surveschan sco refugi en cass da prighel. Il contuorn dil post da pav-

lar – silmeins en in radius da dus meters – duess esser survescivels per che inimitgs sco giats possien buca laghegiar ora e pegliar ils utschals. La derasaziun e l'infecziun cun malsognas epidemicas ein per lunsch ora ils prighels il pli gronds en connex cun posts da pavlar utschals igl unviern. Tier quellas sauda la salmonellosa, ina infecziun bacteriella dalla beglia cun consequenzas mortals. Purtgerems d'excrements al post da pavlar ston perquei vegnir evitai aschi bein sco pusseivel. Ils utschals astgan pia buca saver seser el pavel. Dat ei tuttina purtgerems ein quels d'allontanar cun aua caulda. Duess ins anflar utschals futschs entuorn il post da pavlar, ein quels d'allontanar immediat ed il post ei da schubergiar minuziusamein. En tals cass eis ei d'interrumper il pavlar per in tochen dus dis.

Ils masets blaus pon vertir bein la ferdaglia en nosa regiun, els ein buns hosps als posts da pavlar.

FOTOS: S. ROTHMUND